

Výňatok z novelizovaného zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

§ 7b

Nepôvodné druhy rastlín a invázne druhy rastlín

(1) Nepôvodné druhy rastlín, s výnimkou druhov drevín podľa osobitného predpisu¹⁹⁾ a druhov ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo, možno za hranicami zastavaného územia obce²⁰⁾ sadiť alebo pestovať len so súhlasom orgánu ochrany prírody. Orgán ochrany prírody môže takýto súhlas vydať, len ak rozšírenie nepôvodného druhu rastliny nebude mať nepriaznivý vplyv na pôvodné druhy alebo ich biotopy.

(2) Invázne druhy rastlín, ktorých zoznam ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, s výnimkou druhov drevín podľa osobitného predpisu,¹⁹⁾ sa zakazuje držať, prepravovať, dovážať, pestovať, rozmnožovať alebo obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré by mohli spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu; výnimku zo zákazu môže povoliť orgán ochrany prírody na účely výskumu, vzdelávania alebo liečebné účely.

(3) Vlastník, správca alebo užívateľ pozemku je povinný na vlastné náklady odstraňovať invázne druhy rastlín podľa odseku 2 zo svojho pozemku spôsobom, ktorý ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu. Ak ide o výskyt invázných druhov rastlín na lesných pozemkoch, postupuje sa podľa programu starostlivosti o lesy.²¹⁾

(4) Orgán ochrany prírody upozorňuje vlastníka, správcu alebo užívateľa pozemku na výskyt invázných druhov rastlín a povinnosť ich odstraňovania a takej starostlivosti o pozemok, ktorá by zamedzila ich rozširovaniu; v zastavanom území obce upozorňuje vlastníkov pozemkov aj obec, v ktorej katastrálnom území sa pozemok nachádza. Toto upozornenie zverejní obec na svojej úradnej tabuli a na webovom sídle, ak ho má zriadené, alebo iným spôsobom v miestne obvyklým.

(5) V prípade nebezpečenstva vzniku škodlivých následkov na prírode orgán ochrany prírody vlastníkov, správcov alebo užívateľov pozemku po predchádzajúcom upozorení nariadi odstránenie invázných druhov rastlín, ak si neplní povinnosť podľa odseku 3. Ak vlastník, správca alebo užívateľ pozemku odstránenie rastlín invázných druhov nevykoná v lehote určenej orgánom ochrany prírody, činnosť vykoná orgán ochrany prírody alebo ním poverená osoba na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov rastlín nariadené.

PRÍL.2a

ZOZNAM INVÁZNYCH DRUHOV RASTLÍN A SPÔSOBY ICH ODSTRAŇOVANIA

Zoznam invázných druhov rastlín

a) Bylinné druhy

I-----I	I-----I	I-----I	I-----I	I-----I
I Vedecké meno	I Slovenské meno	I Rozmnožovanie	I Označenie	I
I	I	I	I skupiny	I
I-----I	I-----I	I-----I	I-----I	I-----I
I Ambrosia artemisiifolia	I ambrózia palinolistá	I generatívne	I B	I
I Asclepias syriaca	I glejovka americká	I generatívne	I C	I
I	I	I vegetatívne	I	I
I Fallopia sp. (syn. Reynoutria)	I pohánkovec (krídlatka)	I vegetatívne	I A	I
I Heracleum mantegazzianum	I boľševník obrovský	I generatívne	I B	I
I Impatiens glandulifera	I netýkavka žliazkatá	I generatívne	I C	I
I	I	I vegetatívne	I	I
I Solidago canadensis	I zlatobyľ kanadská	I generatívne	I C	I
I	I	I vegetatívne	I	I
I Solidago gigantea	I zlatobyľ obrovská	I generatívne	I C	I
I	I	I vegetatívne	I	I
I-----I	I-----I	I-----I	I-----I	I-----I

b) Dreviny

I Vedecké meno	I Slovenské meno	I Rozmnožovanie	I Označenie skupiny	I
I Ailanthus altissima *	I pajaseň žliazkatý	I generatívne I vegetatívne	I D	I
I Amorpha fruticosa	I beztvarec krovitý	I generatívne I vegetatívne	I C	I
I Lycium barbarum	I kustovnica cudzia	I generatívne I vegetatívne	I C	I
I Negundo aceroides*	I javorovec jaseňolistý	I generatívne	I B	I

Poznámky:

1. Označenie skupiny:

Skupiny boli vyčlenené na základe spôsobu rozmnožovania jednotlivých druhov.

2. Bod b) Dreviny:

Odstraňovania invázných druhov drevín (body 1.8, 2 a 3) v zastavanom území obce je potrebné vykonávať s ohľadom na bezpečnosť obyvateľov a ich majetku a rešpektovať ochranu chránených druhov živočíchov (najmä hniezdiacich druhov vtákov). Odstraňovanie invázných druhov drevín v zastavanom území obce sa odporúča plánovať a realizovať postupne, najmä v súlade so schválenými dokumentami starostlivosti o dreviny.

* Jedince samčieho pohlavia (nevytvárajúce plody) možno ponechať v zastavanom území obce.

Spôsoby odstraňovania invázných druhov rastlín

Invázne druhy rastlín je potrebné odstraňovať hneď v počiatočnom štádiu ich výskytu na lokalite, keď je ich odstraňovanie najefektívnejšie. O spôsoboch odstraňovania invázných druhov rastlín rozhodujú najmä spôsoby ich rozmnožovania, početnosť na lokalite, charakter a situovanie stanovišťa, ohrozenosť a veľkosť lokality, fáza rastu rastliny a ďalšie biologické vlastnosti druhu. Odstraňovanie druhu ambrózia palinolistá je potrebné vykonať už pred rozkvitnutím, najneskôr do 1. júla bežného roku.

1. Mechanický spôsob odstraňovania

Uplatňuje sa najmä pri ojedinelom alebo maloplošnom výskyte druhu na lokalite alebo pri výskyte druhu v ochranných pásmach vŕd alebo v chránených územiach.

1.1. Vykopávanie

Tento spôsob je vhodný pre všetky druhy zo skupiny A, B a C. Ak ide o druhy zo skupiny B a C je výkop potrebné realizovať v období pred ich kvitnutím. V prípade druhu boľševník obrovský je nevyhnutné vykopat hlavu koreňa, pričom výkop sa musí realizovať do minimálnej hĺbky 20 cm. V prípade druhov pohánkovec je potrebné výkop realizovať tak, aby v zemi nezostali zvyšky koreňov, z ktorých je rastlina schopná v pôde regenerovať.

1.2. Vytrhávanie

Tento spôsob je vhodný na odstraňovanie semenáčikov rastlín a mladých rastlín na lokalitách s výskytom druhov zo skupiny B a C.

1.3. Pastva

Tento spôsob je vhodný na lokalitách s výskytom druhov zo skupiny B a C. Pastvou hovädzieho dobytku, oviec alebo kôz sa odstraňuje vegetatívna fáza vývoja rastlín a mechanicky sa odstraňujú koreňové púčiky i celé rastliny. Pastvou sa početnosť jedincov na lokalite znižuje, ale bez použitia aj ďalších spôsobov k ich úplnému odstráneniu nedochádza. Pastva sa neodporúča vo fáze tvorby semien druhu boľševník obrovský, pretože pasúce sa zvieratá roznášajú semená na svojich telách alebo trusom, a tým prispievajú k jeho ďalšiemu rozširovaniu na lokalite.

1.4. Orba

Tento spôsob je vhodný na poľnohospodársky využívaných stanovištiach pre druhy zo skupiny B a C. Porast je potrebné porať v období pred kvitnutím. Po orbe je nevyhnutné osiať plochu konkurenčne silnejšími druhmi ako ozimná raž alebo jačmeň jarný. Ak ide o druh ambrózia palinolistá sa odporúča osiatie plochy lucernou siatou alebo mätonohom trvácim.

1.5. Kosenie a mulčovanie

Tento spôsob je vhodný pre všetky druhy zo skupiny A, B a C. Porast je potrebné pokosiť a pomulčovať pred kvitnutím. Vhodné je opakované kosenie a mulčovanie v priebehu sezóny.

1.6. Sekanie

Tento spôsob možno použiť pre druh boľševník obrovský. Sekanie rýľom sa musí vykonávať pod pôdnym povrchom, kde sa nachádzajú koreňové rozmnožovacie púčiky. Preseknutie rastliny na úrovni alebo tesne pod povrchom je neúčinné a

nezabrání regenerácii rastu. Sekanie je potrebné vykonávať v období tvorby ešte nezrelých zelených semien, keď môže byť rastlina po takom zásahu odstránená celá.

1.7. Orezávanie a odstrihávanie súkvetí a súplodí

Tento spôsob je možné použiť pre druh boľševník obrovský. Realizuje sa na kvitnúcich jedincoch a po odkvitnutí rastliny približne v štádiu tvorby zelených semien. Potrebné je dbať, aby semená pri manipulácii s nimi nevypadávali. Súkvetie a súplodie je po odstránení potrebné spáliť. Zrezaním alebo odstrihnutím súkvetia a súplodia jeden až dva razy za vegetačné obdobie sa zníži celková vitalita rastliny. Pretože rastliny môžu vytvoriť náhradné menšie súkvetie a následne aj súplodie, je taký zásah potrebné niekoľkokrát za rok zopakovať.

1.8. Výrub

Uplatňuje sa pre dreviny zo skupiny B a C. Výrub je potrebné vykonávať mimo vegetačného obdobia od 1. októbra do 31. marca. Zvyčajne sa kombinuje s chemickým spôsobom odstraňovania. Aby bolo potlačené následné zmladenie zo spiacich púčikov, aplikuje sa na čerstvú reznú ranu náter koncentrovaného herbicídu alebo riedeného maximálne do pomeru 1:1 s účinnou látkou glyfosát.

2. Chemický spôsob odstraňovania

Uplatňuje sa najmä pri veľkoplošných výskytoch druhu v čase najväčšej tvorby listovej plochy. Na odstránenie rastlín možno využiť registrované prípravky na ochranu rastlín (herbicídy). Zvyčajne je potrebné vykonať opakovanú aplikáciu po ďalšom vzídení nových jedincov. Chemický spôsob odstraňovania je vhodný pre všetky druhy zo skupiny A, B a C. V prípade druhov zo skupiny A je vhodné ponechať rastlinu počas vegetačného obdobia bez zásahu a chemický postrek aplikovať na jeseň do príchodu mrazov. Ošetrovaný porast je potrebné ponechať cez zimu premrznúť a potom odstrániť. Pri druhoch s hrubšou stonkou možno využiť aj metódu vpichu koncentrovaného prípravku do stoniek (injekčná metóda).

Pri druhoch zo skupiny D sa vpravuje chemická látka do rastliny bez jej likvidácie metódou vpichu koncentrovaného prípravku do stoniek (injekčná metóda), alebo záseku do stonky s okamžitým vpravením koncentrovaného herbicídu do záseku. Používa sa herbicíd s účinnou látkou glyfosát. Dávkuje sa v dávke 2 ml koncentrovaného herbicídu (480 g/l) na jeden vpich alebo zásek. Počet vpichov alebo zásekov je závislý na hrúbke stonky - 1 vpich/zásek na 7,5 cm obvodu. Termín aplikácie je mesiac júl. Likvidované jedince sa odstraňujú až po úplnom odumretí, zvyčajne po dvoch rokoch od aplikácie, aby sa predišlo koreňovej výmladnosti. V prípadoch možného ohrozenia zdravia alebo života človeka, alebo reálnej hrozby vzniku škody na majetku vplyvom pádu suchých konárov alebo kmeňov ešte neodumretých jedincov sa odporúča primerane odľahčiť korunu orezom častí konárov, alebo odrezaním kmeňa pri dodržaní bezpečnostných predpisov, ale následne je nevyhnutné vykonať zásahy metódou vpichu koncentrovaného prípravku do stoniek (injekčná metóda), alebo záseku do stonky s okamžitým vpravením koncentrovaného herbicídu do záseku do koreňových výmladkov.

Pri chemickom spôsobe odstraňovania sa musia dodržať ustanovenia osobitného predpisu. 23)

3. Kombinovaný spôsob odstraňovania

Uplatňuje sa predovšetkým na plošne rozsiahlych, vysokých a hustých porastoch, kde samotná chemická aplikácia už nie je účinná. Najskôr sa porasty mechanicky odstránia (vypílením, zrezaním, vysekaním alebo kosením) a na regenerujúce časti rastlín sa aplikuje vhodný prípravok na ochranu rastlín. Kombinovaný spôsob odstraňovania je vhodný pre druhy zo skupiny B a C. Pri kombinovanom spôsobe odstraňovania sa pri použití chemických prípravkov musia dodržať ustanovenia osobitného predpisu. 23)